

Siden er redigeret/layoutet af:
Ole Fris Larsen/Peter Døllnerup

Spareplan for ældre og sindslidende endt i jubel

Silkeborg Kommune løste et pengeproblem ved at få sindslidende til at lave mad til de ældre. Projektet er i finalen om KL's Innovationspris, der uddeles i dag.

INNOVATION

KRISTINE KORS GAARD

To kæmpe buketter persille er Helene næste projekt i dag. Hun fylder den store stålvaske med koldt vand, tager en stængel ad gangen, nipper omhyggeligt toppene af og dropper dem i vasken til skylning.

»Det kan være dejligt afslappende at stå og ordne persille eller skrælle kartofler.

Jeg finder en vis tryghed i det. Jeg har ikke behov for de store udfordringer hver dag», forklarer den 48-årige kvinde, som egentlig er uddannet kontorassistent. I fem år har Helene været førtidspensionist, for hun er såkaldt psykisk sårbare. Hun vil ikke fortælle præcis, hvad hun fejler, men det er alvorligt nok til, at de ti timers arbejde om ugen her i cafeen på ældrecenteret i Silkeborg er grænsen for, hvad hun kan klare.

Helenes arbejde er en del af en spareplan, som er endt usædvanlig lykkeligt. Så lykkeligt, at en dommerkomité har udvalgt projektet som én af fire finalister til Kommunernes Landsforenings Innovationspris 2011, der bliver uddelt i dag.

Ligesom de fleste andre kommuner måtte Silkeborg sidste år slagte serviceydelse til borgerne for at få budgettet til at hænge sammen. Det betød blandt andet, at et dagtilbud til sindslidende måtte lukkes, og at byens aktivitetscenter for ældre, Rosengårdscenret, måtte fyre stør-

stedelen af køkkenpersonalet i cafeen, der hver dag bespiser 150 seniorer.

Kommunen foreslog, at cafeen kunne holdes i live ved at lade et privat firma overtage den, men den tanke kunne leder af ældrecenteret Elizabeth Gudberg slet ikke holde ud. »Så ville der ikke gå lang tid, før et stort firma fandt på at få maden produceret et sted ude i byen. Vores brugere er vant til, at tingene bliver lavet fra bunden, så de kan dufte, om der er fiskefileter eller oksesteg på menuen, så snart de træder ind ad døren», siger hun.

Ældrecenteret fandt sammen med psykiatrien, som også havde fået besked på at spare, og en løsning formede sig: Den mindre gruppe sindslidende, som ikke længere kunne komme i aktivering, skulle overtage køkkenpersonalets plads.

»Vi får gratis lokaler og redskaber på ældrecenteret, og til gengæld sparer Elizabeth udgifterne til løn», forklarer Thomas Nick Hamann, der leder de socialpsykiatriske dagtilbud i Silkeborg.

Resultatet er, at Helene og en halv snes andre med lidelser fra depression og paranoia til skizofreni og maniodepressivitet i dag står for stort set al grundarbejdet i køkkenet. De skyller grøntsager, snitter salat og bager kager, mens de få fastansatte styrer indkøbene, udarbejder menuen og laver dagens varme retter.

Flere kommuner skal tænke nyt For Helene er køkkenvægterne mandag og onsdag et livsbekræftende indslag i en hverdag, der kan være svært.

»Det er det med lige at komme ud blandt andre mennesker og have noget, der ligner en almindelig hverdag. Det er dejligt at vide, at jeg faktisk stadig er i stand til at arbejde, siger den runde kvinde med pøgehår og køkkenuniform, mens hun lægger nyskyllede tomater ned i en plastboks og skiver på den, hvilken dag tomaterne skal bruges.

Helene får nogle og tyve kroner i timen. Men beløbet er ligegyldigt, siger hun. Det

vigtige er, at hendes arbejde er værdsat betale for. Hendes mål er en dag at kunne passe et skånejob på kontor. Men forelsbig er hun tryggest her, hvor man arbejder i det tempo, dagsformen tillader.

Det er Vivi Bjerre, der gør forskellen. Hun er ansat som støtteperson for de psykisk sårbare, og det er hende, der hjælper med at prioritere opgaverne og få ro på, hvis nogen bliver stresset eller bare har en dårlig dag.

»Hvis det var en almindelig arbejdsplads, ville jeg blive hjemme, hvis jeg havde det dårligt. Men her kan man møde op og starte med at snakke lidt med Vivi om det. Så afaaler vi for eksempel, at i dag vil jeg gerne bare stå stille for mig selv og ordne kartoflen, forklarer Helene.

Det alternative køkkenhold gør det tilsyneladende godt. Da der bliver åbnet for frokost klokken 11.30, står 15 ældre allerede i kø med deres bakkert parat. Her er flest mænd. Blandt andre 76-årige Hans Peter Jensen, som gennem ni år har spist

frokost her i ældrecenteret fem dage om ugen.

»Det er altid lækkert. Maden er lavet fra bunden, og det er retter, som vi ældre kan lide dem: hamburgerryg, oksesteg og altid kartofler, siger han og smiler med milde øjne bag brilleglassene.

Når KL i dag uddeler sin pris, er det for at inspirere flere offentlige instanser til at tænke nyt. Det siger Christian Bason, som sidder i dommerpanelet og til daglig er innovationschef i Mindlab - en statslig udviklingsenhed, der hjælper ministerierne med at finde løsninger, der viker for borgerne. Projektet i Silkeborg er et godt eksempel på, at innovation ikke kun er ny teknologi eller forbeholdt det private, mener Christian Bason:

»De har vendt en krise til en mulighed ved at tænke nyt og føre det ud i livet. Det skal vi blive bedre til i det offentlige, hvor vi har tendens til at snakke og analysere mere, end vi handler.

kristine.korsgaard@politiken.dk

Spareplan for ældre og sindslidende endt i jubel

Silkeborg Kommune løste et pengeproblem ved at få sindslidende til at lave mad til de ældre. Projektet er i finalen om KL's innovationspris, der uddedes i dag.

INNOVATION

KRISTINE KORS GAARD

To kæmpe buketter persille er Helenes næste projekt i dag. Hun fylder den store ståvask med koldt vand, tager en sætgel ad gangen, nipper omhyggeligt roppene af og dropper dem i vasken til skylling.

Der kan være dejligt at slappe af og ordne persille eller skrælle kartofler.

Jeg finder en vistrighed i det, jeg har ikke behov for de store udfordringer hver dag, forklarer den 48-årige kvinde, som egentlig er uddannet kontossistent. I fem år har Helene været førtidspensjonist, for hun er såkaldt psykisk sårbare. Hun vil ikke fortælle præcis, hvad hun fejler, men det er alvorligt nok til, at de timers arbejde om ugen her i cafeen på ældrecenteret i Silkeborg er grænsen for, hvad hun kan klare.

Helenes arbejde er en del af en spareplan, som er endt i sædvanlig lykkeligt. Så lykkeligt, at en dommerkomité har udvalgt projektet som én af fire finalister til Kommunernes Landsforenings Innovationspris 2011, der bliver uddelt i dag.

Ligesom de fleste andre kommuner måtte Silkeborg sidste år slagre serviceydelse til borgerne for at få budgettet til at hænge sammen. Der betød blandt andet, at et dagtilbud til sindslidende måtte lukkes, og at byens aktivitetssener for ældre, Rosengårdssenteret, måtte fyre stør-

stedelen af køkkenpersonaler i cafeen, der hver dag bespiser 150 seniorer.

Kommunen foreslog, at cafeen kunne holdes i live ved at lade et privat firma overtage den, men den ranke kummeleder af ældrecenteret, Elizabeth Gudberg, slår ikke holde ud. »Så ville der ikke gå lang tid, før et stort firma fandt på at få maden produceret et sted ude i byen. Vores brugere er vant til, at tingene bliver lavet fra bunden, så de kan duft, om der er fiskelifer eller oksesteg på menuen, så snart de træder ind ad døren«, siger hun.

Ældrecenteret fandt sammen med psykiatrien, som også havde fået besked på at spare, og en løsning formede sig. Den mindre gruppe sindslidende, som ikke længere kunne komme i aktiviteter, skulle overtage køkkenpersonalets plads. Vi får gratis lokaler og redskaber på ældrecenteret, og til gengæld sparer Elizabeth Harnam, der leder de socialpsykiatriske dagtilbud i Silkeborg.

Resultatet er, at Helene og en halv snes andre med lidelser fra depression og paranoia til skizofreni og maniodepressivitet i dag står for stort set al grundarbejdet i køkkenet. De skyller grøntsager, snitter salat og bager kager, mens de få fastansatte styrer indkøbene, udarbejder menuen og laver dagens varme retter.

Flere kommuner skal tænke nyt

For Helene er køkkenvæggene mandag og onsdag et livsbekræftende indslag i en hverdag, der kan være svært.

»Det er det med lige at komme ud blandt andre mennesker og have noget, der ligner en almindelig hverdag. Det er dejligt at vide, at jeg faktisk stadig er i stand til at arbejde, siger den runddekkede med pøgehår og køkkenuniform, mens hun lægger nyssyltede tomater ned i en plastboks og skraver på den hvilede dag tomaterne skal bruges.

Helene får nogle og tyve kroner i timen. Men beløbet er ligegyldigt, siger hun. Det

vigtige er, at hendes arbejde er værd at betale for. Hendes mål er en dag at kunne passe et skånejob på kontor. Men foreløbig er hun trykkest her, hvor man arbejder i det tempo, dagsform og tillader.

Det er Vivi Bjørne, der gør forskellen. Hun er ansat som støtteperson for de psykisk sårbare, og det er hende, der hjælper med at prioritere opgaverne og få ro på, hvis nogen bliver stresset eller bare har en dårlig dag.

»Hvis det var en almindelig arbejdsplads, ville jeg blive hjemme, hvis jeg havde det dårligt. Men her kan man møde op og starte med at snakke lidt med Vivi om det. Så aftaler vi for eksempel, at i dag vil jeg gerne bare stå stille for mig selv og ordne kartofler«, forklarer Helene.

Det alternative køkkenhold gør det til syneladende godt. Da der bliver åbnet for frokost klokken 11.30, står 15 ældre allerede i kø med deres bakkert parat. Her er flest mænd. Blandt andre 76-årige Hans Peter Jensen, som gennem ni år har spist

frokost her i ældrecenteret fem dage om ugen.

»Det er altid lækkert. Maden er lavet fra bunden, og det er rettet, som vi ældre kan lide dem: hamburgeryng, oksesteg og altid kartofler, siger han og smiler med milde øjne bag brillerglassene.

Når KL i dag uddeler sin pris, er det for at inspirere flere offentlige instanser til at tænke nyt. Det siger Christian Bason, som sidder i dommerpanelet og til daglig er innovationschef i Mindlab - en stærkt udviklingsenhed, der hjælper ministre og borgere. Projektet i Silkeborg er et godt eksempel på, at innovation ikke kun er ny teknologi eller forbeholdt det private, mener Christian Bason.

»De har vendt en krise til en mulighed ved at tænke nyt og føre det ud i livet. Det skal vi blive bedre til i det offentlige, hvor vi har tendens til at snakke og analysere mere, end vi handler.«

kristine.korsgaard@pol.dk